

Tülin Daloğlu¹
ABD Merkezi Direktörü**YENİ NEW YORK BELEDİYE BAŞKANI, TRUMP DÖNEMİNİN SONUNUN HABERCİSİ Mİ?**

DEĞERLENDİRME NOTU

4 Kasım, Amerika'da seçim günüydü. Donald J. Trump, başkan seçildikten sonra halk ilk kez sandığa gitti. Ekseriyetle Demokrat adayların zaferiyle sonuçlanan bu seçimlerin, 2026 ara seçimleri ve 2028 başkanlık yarışı için önemli bir mesaj taşıdığı yönünde yaygın bir kanaat var. Ancak bu değerlendirmelerin, Kamala Harris'in zaferini kaçınılmaz gören Demokrat eğilimli medyanın bir algı oluşturma çabası olması da mümkün. Zira bu seçim sonuçları açık biçimde gösterdi ki, Amerikan halkı korkutulmayı sevmiyor; ekonomik olarak zorlandığında farklı yollar aramaktan çekinmiyor ve "istikrar" adına statükoya boyun eğmiyor.

Trump'ı ikinci kez başkan seçerlerken de benzeri alt metinler mevcuttu. Sekiz yıl Barack Obama, dört yıl Joe Biden yönetimiyle birlikte toplamda on iki yıl süren Demokrat partinin iktidarı döneminde, özellikle aile değerlerinden göç politikasına, ekonomiden dış politikaya kadar birçok alanda yönetim anlayışının ülkenin çıkarlarına uygun olmadığını düşündüler.

Trump, tıpkı Zohran Mamdani gibi, sosyal medyayı etkili kullanmayı bilen ve halka doğrudan seslenebilme yeteneğine sahip bir lider olarak ortaya çıktı. Elbette ikisi farklı ideolojik dünyalara ait ve elbette Trump'ın karşı karşıya olduğu hukuki süreçler Mamdani'de yok. Ancak ortak noktaları, sokağın nabzını tutabilmeleri ve seçmenle doğrudan iletişim kurarak onları belirli başlıklarda harekete geçirebilme yetileri.

¹ <https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1498>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazarına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

Yine de New York seçimlerinde Mamdani'nin rakibi Trump değildi. Karşısında iki isim vardı: bağımsız aday Andrew Cuomo — ki Cuomo, New York valiliğinden cinsel istismar suçlamaları nedeniyle istifa etmek zorunda kalmıştı — ve Cumhuriyetçi Partiden aday olan Curtis Sliwa.

Sliwa'nın seçilme şansı neredeyse hiç yoktu. Çünkü Sliwa, tıpkı mevcut belediye başkanı Eric Adams gibi, Trump yönetiminin güvenlik odaklı politikalarına yakın bir çizgideydi. Adams, Türk yetkililerden rüşvet almakla suçlanıp, yargılanmaya başlayınca, görevde kalmak için Trump'ın desteğine sığındı. Ama Trump'ın desteğini alabilmek adına, göçmenlik ve gümrük muhafaza birimi (ICE) memurlarının şehirde serbestçe hareket etmesine izin vermek zorunda kaldı. Bu tutum, göçmenlerin ve yabancı turistlerin yoğun olduğu New York'un toplumsal dokusuyla uyumlu değildi.

Dahası, Trump New York'lu olsa da New Yorklular onun geçmişini ve karakterini hiçbir zaman tam olarak içselleştiremedi. Gerçi bu karşılıklı itiş kakışın sosyolojik ya da psikolojik temelinin gerçeklik boyutu tartışmaya açık olabilir; ancak New York'un elit zümresi, Trump ailesini her zaman alt sınıftan gelen “yeni zenginler” olarak gördü. Ne kadar servet biriktirmiş olurlarsa olsunlar, onlara arzuladıkları itibar ve saygınlığı hiçbir zaman vermediler.

Trump'ın, Mamdani seçildikten sonra yaptığı “Bu daha başlangıç” paylaşımını ve New Yorkluları açıkça tehdit etmesini, işte bu şahsi geçmişi bilerek okumak daha isabetli olur. Zira Trump, Mamdani'nin ömründen çok daha uzun süredir bu şehirde küçümsenmiş olmanın yükünü taşıyor.

Trump'ın dolaylı biçimde destek verdiği aday olan Andrew Cuomo, seçim sonuçlarında açık farkla geride kaldı. Oyların yüzde 91'i sayıldığında Zohran Mamdani yüzde 50 oyla seçimi önde tamamlarken, Cuomo yüzde 42'de kaldı. Cumhuriyetçi aday Curtis Sliwa ise yüzde 7'yi aşamadı. Yaklaşık 2 milyon seçmenin sandığa gittiği bu seçim, son 50 yılın en yüksek katılım oranına sahne oldu ve New Yorkluların Mamdani'ye, şehrin siyasetini yeniden tanımlama konusunda bir şans vermeye istekli olduklarını gösterdi.

Tekrarlamak gerekirse, Mamdani'nin mesajları güçlüydü, halkın diline hitap ediyordu, Trump'la yarışmıyordu ve karşısındaki iki rakip de elle tutulur alternatifler değildi. Bu boyutu gözden kaçırmamak gerekiyor. Zira seçimlerde adayın kişiliği, seçmenle kurduğu bağ ve sunduğu siyasi projenin ikna edici potansiyeli, sandıktaki sonucu belirliyor. Ancak seçilmekle başlayan bu siyasal yarışta, vaat edilen projelerin hayata geçirilebilmesi ve bahaneler yerine somut sonuçlar üretilebilmesi çok daha önemli.

Mamdani'nin seçildiği gün, Trump'ın tarihi bir zaferle yeniden başkan seçilmesinin üzerinden tam bir yıl geçmiş oldu. Ancak o günden bugüne, Trump'ın temsil ettiği siyasete yönelik rahatsızlık, seçmenin Trump'ı tercih ederken aldığı riskin beklediği sonucu vermediğini de ortaya koydu. Bu durum, Amerikan seçmenin değişim arzusunu korurken, yerleşik düzeni sarsma eğilimini de sürdürdüğünü gösteriyor. Seçmen, kendi değerlerine ve ekonomik çıkarlarına hitap eden adaylara yönelmeye cesaretle devam ediyor.

Dolayısıyla mesele, Demokratların bu ivmeyi 2026 ara seçimlerinde ve 2028 başkanlık yarışında da sürdürebilmeleri. Bunun yolu, Mamdani dahil seçilen diğer Demokratlar gibi aynı kalibrede adaylar çıkarabilmekten ve söylemleriyle seçmeni motive edip ikna edebilecek güçlü kampanyalar yürütebilmekten geçiyor. Zira Kamala Harris örneği açıkça gösterdi ki, Trump gibi

her tür ezberi bozan bir rakibin karşısında aday doğru seçilmezse medyanın manşetleri sonucu değiştirmeye yetmiyor.

Son olarak, Trump, 2028 başkanlık seçiminde aday olmayacağını açıkladı. Ama zaten mesele hiçbir zaman sadece “Trump var, her şey kötü; Trump giderse her şey düzelir” kadar basit değil. Amerika, “batamayacak kadar büyük” bir siyasal sistemin içinde, bir yeri onarırken başka bir yeri bozmakla meşgul. Bugün bakıldığında, denklemde çok sayıda ve birbirine zıt parametre var, biri söylense diğeri eksik kalıyor, birini düzeltince bir başkası bozuluyor. Yine de New York seçim sonuçlarını değerlendirirken, İsrail’in 7 Ekim’de Hamas’ın saldırısına uğramasını ve ardından Gazze’ye yönelik başlattığı — ve ateşkese rağmen hâlâ süren saldırılarını —anmadan geçmek mümkün değil. Bu savaşın yol açtığı insani trajedi, yalnızca Orta Doğu’yu değil, Amerikan iç siyasetini de derinden sarstı.

İşte böylesi bir atmosferde, Trump’ın Gazze’de sağladığı — pamuk ipliğine bağlı da olsa — ateşkes önemli bir gelişmeydi. Trump, Biden yönetiminin İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu hükümeti üzerinde empoze edemediği etkiyi kurarak masayı yeniden kurdu.

New York seçimlerinde Mamdani’nin Gazze savaşına yönelik eleştirel tutumu ve İsrail yanlısı lobiye rağmen elde ettiği zaferden söz ederken, Demokratların da bu konuda masum olmadıklarını teslim ederek konuya yaklaşmak gerekiyor. Zira Amerikan siyasetinin işleyişinde hem Demokratlar hem Cumhuriyetçiler, bu meselede eşit derecede kemikleşmiş toksik bir birikim oluşturmuş haldeler.

Dolayısıyla New York seçim sonuçlarında verilen mesaj Trump’a değil, doğrudan İsrail’e yönelik okunmalı. Çünkü Amerikalı Yahudilerin önemli bir bölümü de New Yorklu seçmenler arasında yer alıyor ve Netanyahu hükümetiyle aynı kefiye konulmaktan rahatsızlık duyuyorlar. Ve şunun net olarak altını çizmek gerekiyor ki New York seçimleriyle birlikte, İsrail’in Amerikan siyasetindeki dokunulmazlığına dair “cam tavan” ilk kez ciddi biçimde çatladı.

Ez cümle, Mamdani, New York’un tarihindeki en soldan gelen belediye başkanı olarak, bu şehrin iyi yönetilip yönetilmeyeceğini ya da en azından daha adil biçimde yönetilebilmesinin mümkün olup olmadığını test edecek. Mamdani için önümüzdeki dört yıl kolay olmayacak, ama şehrin gerçekten ihtiyaç duyduğu değişimi getirebilmesi için uzun soluklu bir maratonun henüz ilk adımını attı.

Zohran Kwame Mamdani kimdir?

Hintli bir anne ve Ugandalı bir babadan Kampala’da 34 yıl önce doğan Mamdani, Columbia Üniversitesi’nde profesör olan babasının işi nedeniyle yedi yaşında bu şehre göç ediyor ve üniversiteye yakın mahallelerde büyüyor. Harvard mezunu ebeveynlerine rağmen kendisi daha az bilinen Bowdoin Üniversitesi Afrika çalışmaları bölümü mezunu. Öğrencilik yıllarında “Filistin’de Adalet için Öğrenciler” derneğinin kurucularından ve bugün de Gazze’de savaşının son bulmasını savunuyor. Yani Mamdani, geçmişiyle bugünü tutarlı bir profil. İçi dışı bir, kurmacasız, kurgusuz ve her haliyle her ortamda özgün bir karakter, yıldızı parlayan bir siyasi aktör olarak karşımızda.

Annesinin meşhur bir film yapımcısı olmasını da yabana atmamak gerek. Belli ki Zoran’ın yetiştiği evin dokusunda görsel iletişimin önemi varmış. 2020’de bir tarafta pandemi öte tarafta Black Lives Matter protestoları döneminde, Queens’te Astoria bölgesini temsilen eyalet

meclisine seçilmeden önce de yaptığı rap müziği videoları çok başarılı. Ve aynı bugün olduğu gibi, o günlerdeki ilk seçim yarışında da düşük gelirli insanların nasıl konut sahibi olabileceklerine dair bir kampanya yürütmüş. Zira öncesinde ev haczi tehdidi altındaki insanlara yardım eden bir sivil toplum örgütünde çalışıyormuş. Anlayacağınız, boşuna kendini “sosyalist demokrat” diye tanıtmıyor. Ne diyorsa, yaşadığı da o.

Eyalet meclis üyesi olarak da hep böyle konularda kendini öne çıkarmış bir isim. Bugünkü seçim yarışında nasıl ki New York’un ‘yaşam maliyetini makul kılmayı’ öne çıkartıyorsa, 29 yaşında eyalet meclisine ilk seçildiği gün de benzeri konuları dert edinmiş. Mesela borç yükü altında ezilen taksi şoförleri için açlık grevine katılmış ve hatta Senatör Chuck Schumer’la birlikte bu konuda bir taksinin arka koltuğunda konuşurken çekti oldukları video var. İlginçtir şubat ayında tanınırlığı ve seçilme şansı dahi olmayan Mamdani’nin tüm videoları bugün viral. Şehrin her köşesinde kendisi için kapıları çalan, projelerini anlatan 50 bin kişiyi aşmış bir gönüllü ordusu var ama Zoran Mamdani her daim sokakta, halkla iç içe, onlara mikrofon tutuyor ve gelen cevaplardan hazırladığı son derece ilgi çekici videoları sosyal medya üzerinden yayıyor. Üç temel vaadi var: Ücretsiz otobüsler, ücretsiz çocuk bakımı ve kira dondurma. New York gibi dünyanın en pahalı şehirlerinden birinde bu vaatler belli ki yankı buldu. Orta sınıfın kentten kaçışı, onun kampanyasına ivme kazandırdı.

Kısa zamanda oluşan bu muazzam ilginin dezavantajları da yok değil. Mamdani, ilk Müslüman New York belediye başkan adayı. Tek bir vücutta o kadar çok ezbere karşı geliyor ki, ya Gazze’de olanlara karşın getirdiği eleştiriler yüzünden ya sadece kendi olduğu için ölüm tehditleri aldığını açıkladı. Ve seçildiği günün akşamında, sevinç içinde coşmuş New Yorklulara hitap ederken, şöyle dedi:

“Yaşlanmak için elimden geleni yapmama rağmen hâlâ gencim.

Müslümanım.

Demokratik sosyalistim.

Ve en kötüsü — ya da en güzeli — bunların hiçbirini için özür dilemeyeceğim.”

New Yorklular, ezberden konuşan, alışılmış yöntemlerle cebini dolduran, unvanlarıyla egolarını büyüten ve dokunulmaz olduklarını sanan siyasetçilerden yorulduklarını gösterdiler. Sorunlara gerçekten çözüm üreten, korkudan değil umuttan beslenen temiz bir siyaset istediklerini açıkça ortaya koydular.